

Nordland
FYLKESKOMMUNE

BEDRE LÆRING

Strategiplan 2014 - 2018

INNHOOLD

1. Forord	3
2. Skoleeierrollen	4
3. Skolen i samfunnet	5
4. Profesjonell skoleledelse	6
5. Profesjonell undervisning	8
6. Profesjonell fag- og yrkesopplæring	10
7. Videreføring av tiltak fra prosjekt En bedre skole og NyGIV	12
8. System for oppfølging og dialog	12
9. Utviklingsmål for videregående opplæring	14

KONTAKTINFORMASJON

Utdanningsavdelingen
Fylkeshuset
8048 Bodø.

E-postadresse: post@nfk.no
Nettside: www.nfk.no
Telefon: 75 65 02 00

BEDRE LÆRING

STRATEGIPLAN 2014 - 2018

1. FORORD

I juni 2013 ble de nye utviklingsmålene for utdanningssektoren i Nordland vedtatt av fylkestinget. I sak 19/2014 vedtok fylkesrådet de prioriterte satsingsområdene som skal være retningsgivende for arbeidet med å nå utviklingsmålene. Strategiplanen skal iverksettes ved at alle nivå i utdanningssektoren jobber med tiltak innenfor tre satsingsområder:

Profesjonell skoleledelse

Profesjonell undervisning

Profesjonell fag- og yrkesopplæring

Strategiplanen gir retning for prioriteringer og innsats både hos skoleeier, skolene og lærebedriftene. Strategiplanen handler om den pedagogiske delen av skolevirksomheten, samt fag- og yrkesopplæringen, og må derfor ikke oppfattes som en samlet strategisk plan for alle deler av videregående opplæring.

Prioriteringene i strategiplanen er et resultat av en bred prosess og involvering av berørte aktører, og bygger på forskning og egen erfaring med hvilke tiltak som har størst betydning for bedre læring. Prioriteringene er også i samsvar med nasjonale satsinger knyttet til fylkeskommunens kvalitetsnettverk for bedre gjennomføring og økt kvalitet i opplæringen.

2. SKOLEEIERROLLEN

En god skoleeier har elevenes og lærlingenes danning og læring som utgangspunkt, og setter tydelige ambisjoner og langsiktige mål. Skoleeier skal inngå i en kunnskapsutviklende og kunnskapsbasert styringsdialog mellom politisk nivå, administrativt nivå og skole- og bedriftsnivå. Forskning viser at skoleeiere som lykkes er tett på det faglige livet i skoler og lærebedrifter og sørger for tydelige lederroller gjennom lederutvikling og klare forventninger. Å være profesjonell i sin yrkesutøvelse betyr at skoleeier må ha et kunnskapsbasert grunnlag for rolleutøvelsen og kunne dokumentere oppnådde resultater.

Kvalitet i skoler og lærebedrifter utvikles når dyktige profesjonsutøvere samhandler om gode og forpliktende løsninger som svar på felles utfordringer.

Skoleeier skal hjelpe skolene med å utvikle seg til lærende organisasjoner. Ved å være tett på skolene skal utdanningssektorens kollektive kapasitet utvikles. Skoleeier må derfor vektlegge skolebasert kompetanseutvikling for å utvikle skolens samlede kunnskap om læring, undervisning og samarbeid. Skoleeier skal gjennomføre systematisk dialog med skoler og opplæringskontor om resultatutviklingen.

3. SKOLEN I SAMFUNNET

Skolens brede samfunnsmandat er forankret i opplæringsloven, forskrifter og læreplanverk. Opplæringen skal gi elever og lærlinger kunnskaper, holdninger og verdier slik at de skal mestre sine liv og kunne delta i arbeids- og samfunnsliv.

Utdanningens viktigste oppgave er å forberede elevene og lærlingene på aktiv deltakelse i et arbeids- og samfunnsliv i stadig endring. Dette utfordrer skolens evne til å utvikle innovative og kreative elever som kan medvirke til løsninger i møte med framtidssamfunnet, og dette krever kontinuerlig omverdensanalyse.

Fullført og bestått videregående opplæring er inngangsbilletten til høyere utdanning og til arbeidslivet. Arbeidslivet har behov for kvalifisert arbeidskraft, og skolen må derfor gi elevene best mulig kunnskap om arbeidslivet og de muligheter og behov som finnes. Skoleeier har en viktig rolle i å tilby videregående opplæring som er tilpasset det arbeidslivet som finnes i fylket, slik at våre ungdommer kan bo og arbeide i Nordland.

I læringsplakaten, som er en del av prinsippene for opplæringen, oppsummeres skolens og lærebedriftenes grunnleggende forpliktelser for å legge til rette for læring: Skolen og lærebedriften skal legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringen på en meningsfylt måte.

Samarbeidet mellom skole og lokalsamfunn må derfor videreutvikles og profesjonaliseres. Skolene må videreutvikle samarbeidet med fylkets arbeids- og kulturliv og formalisere dette slik at det blir en del av opplæringen. Våre skoler må også ha et tett samarbeid med universitet og høyskoler i fylket, samt andre høyere utdanningsinstitusjoner som kan bidra til faglig utvikling.

Skolens rolle som samfunnsbygger omfatter hele skolens virksomhet. Skolen bidrar som kunnskapsformidler og kompetanseinstitusjon i regionene, både for ungdom, voksne og arbeids- og næringsliv. Skolen som regional utviklingsaktør og samarbeidet med lokalsamfunnet må inngå som en del av skolens kjernevirksomhet innen alle utdanningsprogrammer (fra lektor 2-ordning til samarbeid om prosjekt til fordypning).

4. PROFESJONELL SKOLELEDELSE

En skoleleders hverdag består i å håndtere en rekke forskjellige oppgaver som handler om både ledelse, styring og administrasjon, og som i praksis må gjøres til en integrert helhet. For å frigjøre mer tid til det faglige og pedagogiske ledelsesarbeidet kreves det profesjonell styring av andre områder. Skolens kjernevirksomhet er læring, og pedagogisk ledelse er å legge til rette for elevenes, lærernes og ledelsens læring. Undersøkelser viser at norske skoleledere gir lærerne sine lite konkret tilbakemelding på deres undervisningspraksis, og at lærerne har et stort behov for profesjonell utvikling (TALIS 2009). Det pekes derfor på at skoleledelsen må jobbe med undervisningsledelse og være tettere på undervisningen og lærernes arbeid.

Det er viktig at skoleledere støtter opp under og anerkjenner god praksis og gode resultater, og sørger for at det på skolene finnes arenaer for å dele og reflektere over god praksis. Skoleledelsen må vektlegge pedagogisk lederskap og læring i hele organisasjonen, og utvikle skolens analytiske og kollektive kompetanse gjennom samarbeid, refleksjon og erfaringsdeling. Hele skolen må ha et tydelig fokus på læring og kunnskapsutvikling, og det må skapes en omforent forståelse av hva utviklingsmålene for videregående opplæring i Nordland innebærer for læringsarbeidet. Siktemålet skal være å utvikle skolen som lærende organisasjon ved å anvende forskningsbasert kunnskap om hva som bidrar til et godt læringsutbytte for elevene.

Skoleledelsen må oversette nasjonale og fylkeskommunale mål til lokale mål for skolen, identifisere klare innsatsområder og ha høye forventninger til personalet. En profesjonell skoleledelse har et godt tillitsbasert lederteam, vektlegger god kommunikasjon og relasjonsbygging i kollegiet.

Profesjonell skoleledelse betyr også å være tett på elevene, både gjennom å være synlig, å formidle forventninger og å følge opp de elever som trenger det. Skolelederen må innhente relevant informasjon om elevenes arbeids- og læringsmiljø for å kunne legge til rette for et trygt og læringsfremmende arbeidsmiljø. Dessuten må skoleledelsen ha en god og tett dialog med elevenes valgte representanter for å utvikle skolemiljøet og formidle betydningen av læringsresultater.

Det er viktig at skoleledelsen har en god dialog og et godt samspill med skoleeier. Dessuten må skolelederne ha et tett samarbeid med arbeidslivet. Et slikt samarbeid vil kunne bidra til økt gjennomføring samtidig som arbeidslivet får tilgang til kvalifisert arbeidskraft.

Profesjonell skoleledelse innebærer også kontinuerlig å se til at virksomheten drives i henhold til lover og forskrifter og i samsvar med de krav som kvalitetssystemer definerer.

Skoleeiers ansvar er å

- Tilby skolebasert kompetanseutvikling, og bidra til skoleledernes faglige utvikling
- Hjelp og veilede skolene med strukturering av skoleledelsens arbeidsoppgaver (administrasjon, ledelse og styring) for å fylle lederrollen
- Etablere møtearenaer for kompetansedeling og profesjonsfelleskap mellom skolene
- Definere felles standarder for beskrivelse av kvalitetsarbeid i lærings- og utviklingsprosesser i samarbeid med skolene og lærebedriftene
- Ha en god dialog med skoleledelsen, lærebedriften og tillitsvalgte om resultater, realistiske mål, tiltak og arbeidsprosesser
- Legge til rette for at de videregående skolene videreutvikler samarbeidet mellom skoler og med arbeids- og kulturliv
- Bidra til økt kompetanse innenfor analyse
- Ta i bruk tilgjengelig analyseverktøy og gjøre relevant styringsinformasjon tilgjengelig for skolene
- Legge til rette for å videreutvikle samarbeidet med kommunene og høyere utdanning

Skolenes ansvar er å

- Støtte opp under, ha forventninger til og utvikle lærernes pedagogiske praksis
- Ha systematisk oppfølging av nyutdannede lærere
- Videreutvikle bruken av læringsplattformer og styringsverktøy
- Ta initiativ og lede skolebasert kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling på egen skole
- Vurdere og videreutvikle hvordan egen skole bidrar til oppfylging av utviklingsmålene
- Bruke tilgjengelig data som grunnlag for målrettet skoleutvikling og ta i bruk tilgjengelig analyseverktøy
- Utvikle samarbeidet med arbeids- og kulturliv
- Legge til rette for å videreutvikle fagnettverk sammen med grunnskolen og skape samhandling med høyere utdanning

5. PROFESJONELL UNDERVISNING

Utfordringene i skolen kan ikke møtes av dyktige enkeltlærere alene. Det kreves felles innsats fra hele skolen for å lykkes (St.meld nr 31 - 2007-2008 Kvalitet i skolen).

Det er et gap mellom kunnskaper og ferdigheter tilegnet gjennom utdanning, og de kravene en ferdigutdannet lærer møter i skolen. Derfor må opplæringen mot den profesjonelle lærer også foregå etter at læreren er tilsatt i skolen. Det fins mange engasjerte enkeltlærere som utmerker seg med profesjonell undervisning, men vi får ikke en god skole uten at skolen som organisasjon bygger opp gode rutiner for at alle lærerne skal utøve profesjonalitet. Dette må gjøres ved at skolene har gode systemer for kontinuerlig etter- og videreutdanning. Det er den profesjonelle organisasjonen som utvikler lærere til profesjonelle yrkesutøvere.

Forskning på kvalitet i skolen viser at det er lærernes yrkesutøvelse og kyndig skoleledelse som har størst innvirkning på elevenes læring. Viktige faktorer er faglig undervisning, god klasseledelse, didaktisk kompetanse, systematisk tilbakemelding til eleven og gode relasjoner mellom elev og lærer. Hvis dette er på plass, vil elevens læringsutbytte kunne forbedres. Utviklingen av disse egenskapene er både enkeltlærerens ansvar og et ansvar for hele skolen.

Utvikling av profesjonell undervisning betyr at vi må utvikle profesjonelle miljøer på våre skoler som deler kunnskap, analyserer elevresultatene, sammenholder disse med egen undervisning, har faglige diskusjoner, foretar velbegrunnede endringer av undervisningen og skaper en kultur for hele tiden å søke etter forbedringer. Dette er i samsvar med lærerprofesjonens etiske plattform. Skoleledelsen må ta ansvaret for gjennomføringen sammen med lærerne.

Skoleeiers ansvar er å

- Bidra til at skolene utvikler en kultur for analyse av egen undervisning
- Bidra til at elevenes og lærlingenes læring drøftes i dialogen med skolene og opplæringskontorene
- Legge til rette for kompetansehevende tiltak og deling av god praksis mellom skoler
- Samarbeide i det nasjonale kvalitetsnettverket om videreutvikling av lærernes undervisnings- og vurderingspraksis gjennom å synliggjøre og anerkjenne god praksis og yrkesutøvelse

Skolens ansvar er å

- Legge til rette for utøvelse av anerkjente og nye pedagogiske metoder; herunder et godt repertoar av ulike undervisningsformer
- Synliggjøre behovet for og bidra til at lærere deltar aktivt i kompetanseheving
- Bidra til videreutvikling av lærernes undervisnings- og vurderingspraksis gjennom anerkjennelse av god praksis og yrkesutøvelse
- Bidra til at lærere deler erfaringer om god praksis

6. PROFESJONELL FAG- OG YRKESOPPLÆRING

Fag- og yrkesopplæringen er en kombinasjon av opplæring i skole og bedrift, med flere varianter og ordninger som innebærer at mange aktører må samarbeide. Strukturen legger føringer for fordeling av ansvar og oppgaver i utdanningssystemet. Samarbeid og relasjoner, både innad og mellom aktørene, kan påvirke måloppnåelsen.

Stortingsmelding 20 (2012-2013) "På rett vei" dokumenterer utfordringene i grunnopplæringen på mange områder og foreslår ulike tiltak innenfor videregående opplæring. Fleksibilitet og relevans i videregående opplæring innebærer å utvide muligheten for en tidligere fordypning i lærefagene og prøve ut modeller for kvalifisering mellom andre og tredje år i videregående opplæring. Det skal også legges til rette for at en større del av opplæringen i prosjekt til fordypning kan foregå i bedrift.

Om lag halvparten av ungdomskullet søker seg til yrkesfagene, men bare en tredel av disse er i lære ett år etter at de har gått ut av Vg2 yrkesfag. Nordland ligger omtrent likt med landssnittet. Dette er bakgrunnen til at det i 2012 ble inngått en egen Samfunnskontrakt mellom Kunnskapsdepartementet og arbeidslivets parter. Samfunnskontrakten, som skal gjelde fram til 2015, legger opp til en bred dugnad for å etablere flere læreplasser. Målet er å øke antallet lærekontrakter med 20 % i 2015 i forhold til nivået i 2011. I Samfunnskontrakten er oppgavefordelingen mellom statlige myndigheter og partene i arbeidslivet tydeliggjort.

Lokal oppfølging av Samfunnskontrakten blir et viktig grep for økt gjennomføring i videregående opplæring i Nordland. Prosjekt Fagopplæring er etablert med sikte på at skolene skal få økt ansvar for å formidle egne elever til læreplass.

Samarbeid mellom skole og arbeidsliv står sentralt i arbeidet med økt gjennomføring i videregående opplæring. Kontakten mellom lokale bedrifter og de videregående skolene må styrkes. Karrieresentrene og rådgiverne i grunnskole og videregående skole må spille en aktiv rolle i dette arbeidet. Ungdommene trenger mer kunnskap om arbeidslivet og de mulighetene som finnes, både lokalt og nasjonalt. Vi må hindre at ungdommen utdanner seg til arbeidsledighet. Ungdom må oppmuntres til å ta utradisjonelle og kunnskapsbaserte valg.

En relativt stor andel av elever som søker seg til yrkesfag, har manglende grunnleggende ferdigheter ved inntak til videregående skole. Kompenserende tiltak for denne gruppen må iverksettes slik at man øker disse elevenes muligheter til å fullføre videregående opplæring.

Skoleeiers ansvar er å

- Utvikle fleksible opplæringsløp med veksling mellom opplæring i skole og bedrift
- Utvikle felles standard for gjennomføring og organisering av faget prosjekt til fordypning
- Videreutvikle system for å vurdere kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen som sikrer god oppfølging av lærlinger/lærekandidater, og forankre dette arbeidet mot partene i arbeidslivet
- Bidra til videreutvikling av instruktørenes opplæring- og vurderingspraksis og sørge for effektiv gjennomføring av fagprøver
- Sikre en bedre sammenheng og kontinuitet mellom tilbudsstrukturen i videregående skole og arbeidslivets behov for kompetanse og muligheter for læreplasser
- Videreutvikle karriere- og yrkesveiledningen

Skolens ansvar er å

- Bidra til å formidle egne elever til læreplass.
- Utvikle faget prosjekt til fordypning og gjøre opplæringen mer praktisk og relevant
- Utvikle og formalisere skolens samarbeid med arbeidslivet og opplæringskontorene
- Videreutvikle utdannings- og yrkesveiledningen og etablere eller delta i nettverk med eksterne aktører
- Gi elevene større innsikt i arbeidslivet med sikte på et best mulig grunnlag for fremtidig yrkes- og utdanningsvalg og utradisjonelle valg
- Videreutvikle og systematisere skolens samarbeid med lokalt næringsliv for å sikre overgangen mellom videregående skole og læreplass
- Videreutvikle samarbeidet mellom grunnskolen, videregående skole og universitet og høyskoler med sikte på gode overganger

7. VIDEREFØRING AV TILTAK FRA PROSJEKT EN BEDRE SKOLE OG NY GIV.

I arbeidet med å nå utviklingsmålene skal vi videreføre tiltak som har vist positiv effekt i prosjektet "En bedre skole for elevene våre". Det betyr særlig tiltak innenfor følgende områder: tett på/tidlig innsats, veiledning og styrket undervisvurdering.

Også tiltak som har vist positiv effekt i prosjekt "Ny GIV" skal videreføres. Det betyr tiltak innenfor følgende områder: samarbeidsnettverk mellom grunnskolen og videregående opplæring, samarbeidsnettverk mellom fylkeskommunen og NAV, intensivopplæring, sommerskole og yrkesretting av fellesfag.

For de lavt presterende elevene er det viktig med fortsatt styrking av grunnleggende ferdigheter i basisfagene. Skolen skal også håndtere utfordringer knyttet til elever som sliter med psykiske problemer. Styrking av skolehelsetjenesten og andre tiltak rettet mot elevenes fysiske og psykiske helse er viktig for økt gjennomføring av videregående opplæring.

8. SYSTEM FOR OPPFØLGING OG DIALOG

Det viktigste arbeidet skjer i skolen og lærebedriftene der elever og lærlinger opplever mestring og oppnår gode resultater. Utviklingsmålene må oversettes til forståelige mål i alle ledd i organisasjonen, slik at arbeidet med å nå målene har mening for den enkelte lærer og instruktør.

Skolene må bidra til måloppnåelse gjennom støtte, oppfølging og kollektiv kunnskapsutvikling, og ha et system for skolevurdering.

Skolene og utdanningsavdelingen skal ha egne plandokumenter, som blant annet skal bygge på denne strategiplanen. Skolens planer skal angi skolens egne målsettinger og tiltak som viser hvordan skolen arbeider med å nå utviklingsmålene. Målsettinger og tiltak konkretiseres i handlingsplaner som årlig følges opp ved å vurdere grad av måloppnåelse på skolenivå.

Skoleeier skal ha en systematisk dialog med og oppfølging av skolene og lærebedriftene. Målsettingen er å styrke kvaliteten på opplæringa gjennom dialog og tettere samarbeid mellom skoleeier og skolene/lærebedriftene.

Skoleeier må ha en tett oppfølging av skolene, uttrykke forventninger, gi god drahjelp i det daglige og ha fokus på læringsarbeidet. Utfordringen blir å få til en omforent arbeidsform slik at skoleeier, skoler og lærebedrifter får etablert en god praksis i å arbeide systematisk, målrettet og mer kunnskapsbasert.

Skoleeier har ansvar for videreutvikling av følgende arenaer for oppfølging og dialog:

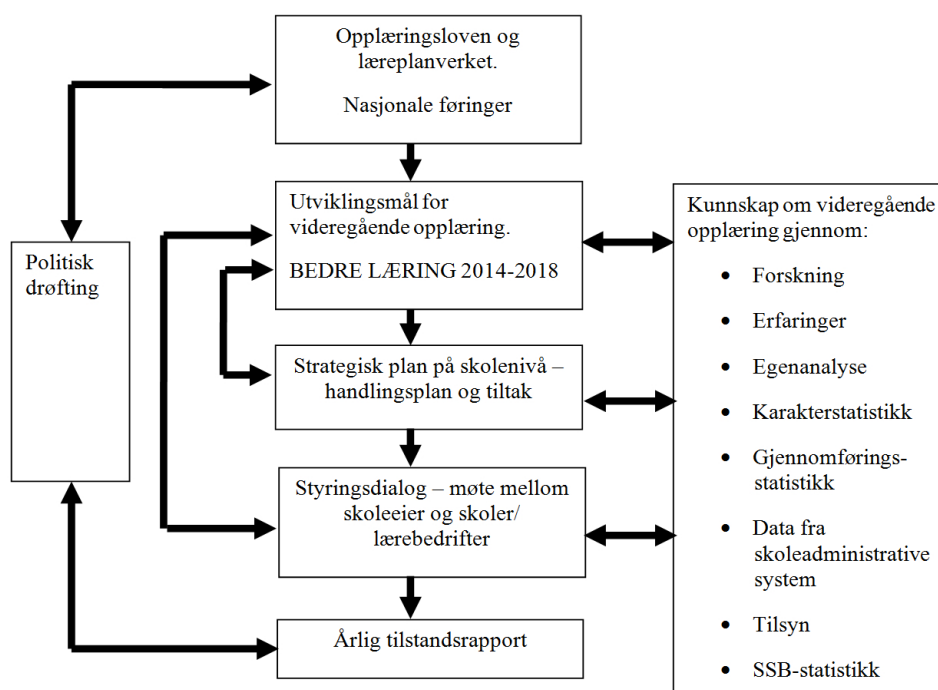
- Skolebesøk og dialogmøter med opplæringskontorene
- Rektorsamlinger
- Regionale ledersamlinger
- Opplæringskonferansen
- Medbestemmelsesmøte (på fylkesnivå)

Hensikten med skolebesøkene og dialogmøtene med opplæringskontorene er å få til en god dialog og utvikle en felles kultur for virksomhetsbasert vurdering med sikte på å styrke kvaliteten på læringsarbeidet. Skoleeier har ansvaret for innkalling og å lede møtene. Etter besøket lager skoleeier en kort rapport. Dialogen må foregå kontinuerlig og ikke bare i forbindelse med de formelle besøkene. Skoleeier og skolene/lærebedriftene har et felles ansvar for å ivareta god kommunikasjon.

Tilstandsrapporten er den årlige rapporteringen til fylkestinget om tilstanden innen videregående opplæring i Nordland hvor det rapporteres om gjennomføring, læringsresultat og læringsmiljø. Tilstandsrapporten rapporterer på fylkesnivå, mens resultatene på skolenivå brukes i dialogen med skolene i forbindelse med skolebesøk. Med de nye utviklingsmålene med indikatorer vil vi ha på plass et system for å evaluere grad av måloppnåelse, både på fylkesnivå og skolenivå. Oppfølgingen dokumenteres i kvalitetssystemet.

Samhandling skjer også mellom fylker og mellom fylker og nasjonalt nivå. Skoleeier har forpliktet seg til å delta i fylkeskommunalt kvalitetsnettverk for bedre gjennomføring og økt kvalitet i grunnopplæringen. Hovedformålet i nettverket er å dele god praksis slik at man jobber sammen for økt kvalitet og økt gjennomføring i videregående opplæring. Kvalitetsnettverket er enig om at profesjonell skoleledelse, profesjonell undervisning og profesjonell fag- og yrkesopplæring er de viktigste fokusområdene, hvilket også gjenspeiles i vår strategiplan.

Illustrasjon av systemet for oppfølging og dialog

9. UTVIKLINGSMÅL FOR VIDEREGÅENDE OPPLÆRING I NORDLAND

Overordnet mål:

Innen 2018 skal 75 % av elevene og lærlingene i Nordland gjennomføre og bestå videregående opplæring på normert tid pluss to år.

Indikator overordnet mål:

- Andelen elever fullført og bestått i prosent, fordelt på yrkesfag og studieforberedende.

Delmål 1:

For overgangen fra Vg1 til Vg2 skal andelen elever med normal progresjon økes fra 80,4 i 2011 til 87 prosent innen 2018.

Indikator delmål 1:

- Andelen elever som fullfører fra Vg1 til Vg2, fordelt på yrkesfag og studieforberedende.
- Andelen elever som er ute av videregående opplæring etter Vg1.

Delmål 2:

Andelen elever som går fra Vg2 yrkesfag til lære/Vg3 i skole skal økes fra 60,9 prosent i dag til 75 prosent innen 2018.

Indikatorer delmål 2:

- Andelen elever som er i lære/Vg3 et år etter fullført Vg2 yrkesfag, fordelt på utdanningsprogram og skole

Delmål 3:

Andelen elever som slutter i løpet av skoleåret skal reduseres fra seks prosent i dag til fire prosent innen 2018.

Indikator delmål 3:

- Antall elever som slutter i løpet av skoleåret, fordelt på utdanningsprogram og skole

Delmål 4:

Øke andelen elever som er høyt presterende, og legge til rette for tiltak for denne gruppen.

Indikatorer delmål 4:

- Andelen elever som får karakteren fem og seks til eksamen i fellesfag matematikk på Vg1 yrkesfag og studieforbereende.
- Andelen elever som får karakteren fem og seks til skriftlig eksamen i programfag matematikk (R2 og S2) på Vg3 studieforbereende.
- Andelen elever som får karakteren fem og seks til skriftlig eksamen i fellesfag engelsk på Vg2 yrkesfag og Vg1 studieforbereende.
- Andelen elever som får karakteren fem og seks til eksamen i norsk skriftlig på Vg2 yrkesfag og skriftlig norsk hovedmål på Vg3 studieforbereende.
- Andelen lærlinger som består fag- og svenneprøven med karakteren Bestått meget godt.

Delmål 5:

Alle elever, lærlinger og lære kandidater skal oppleve et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Indikatorer delmål 5:

- Utvalgte indikatorer fra elev- og lærlingeundersøkelsen.

